

“ER ZIT EEN KLEIN BEETJE MIGRANT IN ELK VAN ONS”

Vlaams migratieverhalen in tien TV-kasten

“Met het project willen we laten zien dat er een klein beetje migrant schuilt in elk van ons. Elk verhaal is anders, maar iedereen heeft wel ergens exotische roots”, zegt Tinne Kenis van Kif Kif.

RENÉE MOERNAUT BRUSSEL

In 2014 zal het vijftig jaar geleden zijn dat de eerste Turkse en Marokkaanse gastarbeiders in België arriveerden. Vlaanderen roept de bevolking op om getuigenissen van die gedeelde geschiedenis te bewaren voor de toekomst. De organisatie Kif Kif liet jongeren van diverse origine al eerder hun verhaal vertellen, in woord en beeld. Een selectie van die filmpjes reist momenteel door Vlaanderen in een mobiele tentoonstelling.

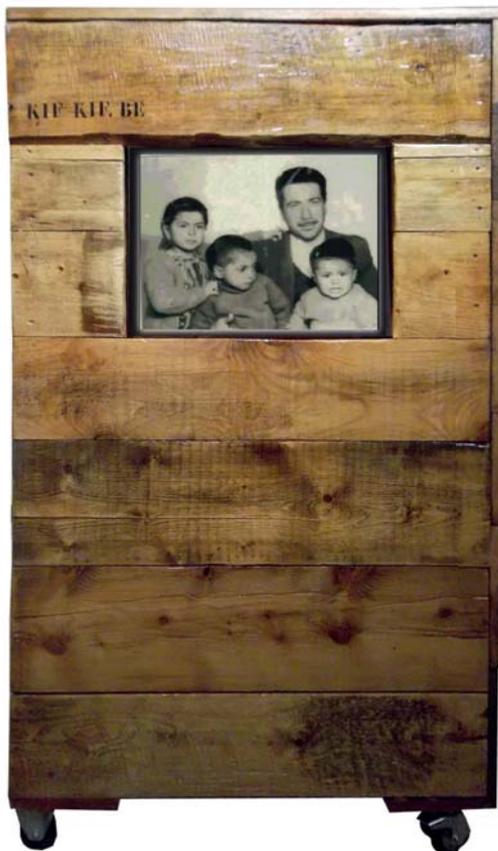
“Het begon allemaal in 1963 toen mijn opa voor het eerst als gastarbeider naar België kwam.” Een eigenhandig gemonteerd YouTube-filmpje. Een jongemeisjesstem met licht Antwerps accent weerklinkt. Op de achtergrond schuiven oude en recentere familiefoto's voorbij.

“Na drie jaar werken in de koolmijnen van La Louvière, beslist hij dat hij genoeg heeft verdiend en keert hij terug naar Turkije”, gaat het verhaal verder. “In 1971 raakt al zijn geld op en besluit hij opnieuw als gastarbeider te gaan werken. In 1973 haalt mijn oma mijn opa over om met heel de familie naar België te emigreren.”

De familiegeschiedenis loopt verder via een verhuis naar Antwerpen na de sluiting van de mijn - “Wij waren een van de eerste Turkse families in Antwerpen” - en de stichting van nieuwe gezinnen - “Mijn familie bestaat nu al uit een honderdtal leden”. Het verhaal eindigt bij de vertelster zelf, de zestienjarige Esmá. “Ik ben blij dat ik de kans heb gehad om tussen verschillende culturen op te groeien”, besluit het meisje. “Ik voel me tegelijk Belgische en Turkse.”

Erfgoed

Het filmpje maakt deel uit van het Digital Storytellingproject van Kif Kif, een Vlaamse interculturele beweging die strijdt tegen ongelijkheid en racisme. “Vanaf 2009 trokken we rond langs scholen”, vertelt Tinne Kenis van Kif Kif. “We nodigden de leerlingen uit om tijdens een workshop hun migratieverhaal te vertellen in een filmpje. Vooraf hadden ze al een scenario geschreven en familiefoto's gezocht, samen met hun leerkracht.”

Tien tv-kasten, met een selectie van heel diverse filmpjes, reizen nog tot het einde van het jaar langs Vlaamse culturele centra en bibliotheken.

“In de eerste plaats willen we het ontstaan van de Belgische migratiegeschiedenis in kaart brengen en ons erfgoed digitaliseren”, licht Kenis toe. Er bestaan nog veel foto's van migranten uit de jaren vijftig. Dat cultureel erfgoed is te belangrijk voor ons en ons land om zomaar verloren te gaan.”

“Daarnaast willen we met ons project laten zien dat er in elk van ons een klein beetje migrant schuilt. Elk verhaal is anders, maar iedereen heeft wel ergens exotische roots”, zegt Kenis. Naast de jongeren met

Turkse, Marokkaanse of Afghaanse achtergrond, vertellen dus ook leerlingen met verre Duitse of Nederlandse voorouders hun verhaal. Zoals Jordi: “Toen de oorlog uitbrak, verhuisden mijn grootouders naar België.”

Ook de persoonlijke betekenis voor de jongeren is overigens erg belangrijk. “Het is een deel identiteitsvorming”, vindt de Kif Kifmedewerkster, “maar ook een emotioneel proces, zeker voor de leerlingen in OKAN-classes, die echt een persoonlijk verhaal hebben. Velen, zelfs ‘moeilijke’

leerlingen, waren erg enthousiast en fier om hun verleden uit de doeken te doen.” Zo'n jongere met een persoonlijk verhaal is, bijvoorbeeld, Pepick, die - met geschreven woord - zijn reis van Congo naar België beschrijft.

Gedeeld verleden

Onlangs verscheen een gratis brochure en fotowaai van Vlaams minister van Inburgering, Geert Bourgeois, en zijn collega van Cultuur, Joke Schauvliege. Met de publicatie, “Gedeeld verleden, gedeelde toekomst. Erfgoed als hefboom voor integratie”, wordt de aanloop genomen naar de festiviteiten, volgend jaar, rond de vijftigste verjaardag van de Turkse en Marokkaanse migratie naar België.

Op 17 februari en 16 juli 1964 onderkende België respectievelijk met Marokko en met Turkije een overeenkomst waardoor gastarbeiders, officieel, welkom waren in België. Door de soepelheid van de Belgische regering kwam er al snel een migratiestroom op gang.

Migratie is “een gedeeld verleden”, zei Bourgeois bij de publicatie van de brochure. “De Turkse en Marokkaanse

gastarbeid heeft, bijvoorbeeld, mee de identiteit van Vlaanderen bepaald en onze samenleving beïnvloed. Een gedeeld verleden samen herdenken, kan de sociale cohesie tussen mensen met een verschillende herkomst versterken.”

Met de brochure willen Bourgeois en Schauvliege Vlamingen daarom “warm maken om verhalen en getuigenissen over migratie te bewaren voor de toekomst.” Dat hoeft overigens niet beperkt te blijven tot getuigenissen van Marokkaanse en Turkse

Tinne Kenis van Kif Kif: “We mogen dit cultureel erfgoed, dat belangrijk is voor ons allemaal, niet zo maar verloren laten gaan.”

Vlamingen.

Het lijkt wel alsof de digitale filmpjes van Kif Kif al bij voorbaat een antwoord vormen op die oproep. “Oms project sluit inderdaad perfect aan bij dit nieuwe initiatief”, bevestigt Kenis, “maar toch staat het er los van. We zijn immers al meer dan drie jaar bezig met onze Digital Storytelling, en in 2009 was er nog geen sprake van dit Vlaams

Tinne Kenis van Kif Kif: “Een gedeeld verleden samen herdenken, kan de sociale cohesie tussen mensen met een verschillende herkomst versterken.”

herdenkingsinitiatief. Toch komt het goed uit dat de oproep van de ministers nog net parallel loopt met het slot van ons project.”

Dat slot bestaat uit een mobiele tentoonstelling, waarmee Kif Kif vooroordelen wil aanpakken - “Achter elke mens zit een verhaal” - en zo veel mogelijk mensen bewust wil maken van superdiversiteit. Tien tv-kasten, met een selectie van heel diverse filmpjes, reizen nog tot het einde van het jaar langs Vlaamse culturele centra en bibliotheken.

“Op die manier hopen we nog meer scholen te inspireren om zelf aan de slag te gaan. Voor ons is het project dan wel afgelopen, maar het zou mooi zijn als anderen het verder zetten, zeker in het komende jubileumjaar. Binnenkort starten we daarom via onze site met de verspreiding van gratis didactisch materiaal. Dat kunnen leerkrachten gebruiken om samen met hun leerlingen nog meer migratieverhalen te bewaren voor de toekomst.”